

СТАНОВИЩЕ

от: доц. д-р Нарцис Торбов, главен уредник, завеждащ отдел *Археология* в Регионален исторически музей-Враца, член на научно жури.

относно: Дисертационния труд на доц. д-р ИЛЯ СИМЕОНОВ ПРОКОПОВ ЗА ПОЛУЧАВАНЕ НА НАУЧНАТА СТЕПЕН ДОКТОР НА ИСТОРИЧЕСКИТЕ НАУКИ на тема: **ПРИЛОЖНА ИСТОРИЯ: ЕКСПЕРТИЗА НА ИСТОРИЧЕСКИ И АРХЕОЛОГИЧЕСКИ ЦЕННОСТИ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ.** (Област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.2. История и археология).

I. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената дисертация.

Дисертационният труд се състои от Увод, три глави, Заключение, Приложения, Списък на използваните източници и литература, Използвани съкращения, Илюстрация с общ обем 527 страници.

В изследването, въз основа на подробен анализ на политиката на Европейския съюз и международната общност, както и на натрупания опит в Република България, е поставена за пръв път в българската историческа наука, темата за експертизата на исторически и археологически ценности като отделна и самостоятелна дисциплина. То представлява първият по рода си цялостен научен труд с пряка приложна насоченост.

Представена е цялостна концепция за експертизата на исторически и археологически ценности и същността на музейния експерт в различните му възможни проявления и в контекста на националния модел на културно-историческото наследство. Предложена е нова методиката при оценяване на исторически и археологически ценности. Изграден е

цялостен модел на работа във всички фази на експертизата: от научното изследване до заключението. От съществено значение са и предложените технология на работа и инструментариум на експерта, които са проверени в практиката.

Проблем с особена значимост за българското общество е ширещото се иманяръство. Този процес върви успоредно с възпроизвеждането на фалшификати, които наред с културните ценности се появяват на черния пазар. Съществува реална опасност във фондовете на българските музеи да попаднат предмети с недействителна културно-историческа стойност. Тяхната наличност би дискредитирала музейните специалисти и тяхната професионална компетентност не само пред българското общество, но и сред научните звена в страните на Европейския съюз. В това отношение предложеният дисертационен труд притежава не само научна, но и обществена значимост. В него е представен теоретичен модел за генезиса и процесите по създаването на фалшификати на исторически и археологически ценности. Новост е разкритата и систематизирана информация за т. нар. «ателиета», функциониращи на територията на Република България. Предоставен е модел за общодостъпен канал за получаване на информация и консултации за разкрити фалшификати на исторически и археологически ценности.

За мен като уредник в музей с дългогодишен стаж – почти 25 години, дисертационния труд е с особено важно значение:

В него е предложена формула за обучение на независими и музейни експерти по високите стандарти на висшите учебни заведения;

Детайлно се представят т. нар. стъпки на експерта през целия отговорен процес на изготвяне на експертизата;

Направен е пълен анализ на дейността на експерта в областта на музейните колекции и на съдебната експертиза;

Дадени са насоки и предложения за възможната реализация в практиката на експерта на исторически и археологически ценности;

За пръв път в българското музейно дело се дава «ноу-хау» за действията на експерта по определяне на автентичността, идентификацията и оценката на исторически и археологически ценности. Дадени са всички задължителни и допълнителни „стъпки“ в работата му по конкретни теми.

Предложен е вариант на етичен кодекс на независимия експерт на исторически и археологически ценности.

II. Оценка на автореферата.

В предложени автореферат е отбелязана значимостта на изследването в развитието на историческата наука и музейното. Систематизирано и достъпно са изложени приносите на автора.

III. Критични бележки и препоръки

Дисертационният труд притежава не само особена научна стойност, но има и обществена значимост. Моята препоръка е той да бъде публикуван, за да стане достъпен за всички музейни специалисти, които изработват експертизи на културни ценности.

IV. Заключение

Дисертационният труд на доц. д-р ИЛЯ СИМЕОНОВ ПРОКОПОВ ЗА ПОЛУЧАВАНЕ НА НАУЧНАТА СТЕПЕН *ДОКТОР НА ИСТОРИЧЕСКИТЕ НАУКИ* С ТЕМА *ПРИЛОЖНА ИСТОРИЯ: ЕКСПЕРТИЗА НА ИСТОРИЧЕСКИ И АРХЕОЛОГИЧЕСКИ ЦЕННОСТИ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ* притежава качествата на сериозно научно изследване. Моята оценка е положителна.

05.06.2014 г.

Член на журито:

(Подпис)